

VIII STARPTAUTISKĀ FESTIVĀLA ČELLO CĒSIS ATSKAŅAS IZLAUŠANĀS (16.09.)

Kā pirmā izskanēja Londonā dzīvojošā komponista Gabriela Prokofjeva un latviešu čellista Valtera Pūces kopīgi sagatavotā koncertprogramma "Izlaušanās". G. Prokofjevs, neskatoties uz vectēva – krievu komponista un pianista Sergeja Prokofjeva pārmantoto uzvārdu, savā mūzikā nebaidās eksperimentēt un radoši izpausties arī elektroniskās mūzikas lauciņā. Savukārt čellists Valters Pūce kopā ar grupu "Dagamba" uz skatuves jau tāpat diezgan bieži tiek dēvēts par "mūzikas huligānu". Kopējo skanējumu uz skatuves papildināja arī "Sinfonietta Rīga" stīgu sekstets, atskaņojot G. Prokofjeva oriģinālmūziku čellam, elektronikai un stīgu ansamblim. Man likās diezgan nozīmīgi, ka festivālā tika iekļauta arī šāda veida mūzika, sniedzot klausītājiem iespēju atiet no stereotipiski pieņemtajiem "mūzika koncertzālē" rāmjiem.

Koncerts bija veidots divās daļās, no kurām mani vairāk uzrunāja otrā. Iespējams tas saistīts ar to, ka pirmajā daļā vēl pati kā klausītāja nebiju tik labi iejutusies, bet man nedaudz pietrūka arī konkrētāks "lomu" sadalījums starp elektroniku un stīgu sekstetu. Brīžiem šķita, ka varētu tikt dota lielāka muzikālā daudzveidība un brīvība kā sekstetam, tā elektronikai. Klausoties G. Prokofjeva mūziku vēlāk individuāli "austiņās", skanējums bija vienmērīgāks un muzikāli uztveramāks. Šeit gan jāpiemin, ka šāda veida mūzikai nozīmīgs ir arī pēcapstrādes process vai, ja mūzika tiek izpildīta uz vietas, jāņem vērā telpas specifika, kas šajā gadījumā radīja problēmas ar pilnīgu zemo frekvenču pielāgošanu un izlīdzināšanu, tāpēc koncertvariantā daļēji nemaz netika iesaistītas tā, kā sākotnēji paredzēts.

Irbe Karlsonē (4. kurss)

***

Šajā vakarā atskaņotos skaņdarbus būtu ļoti sarežģīti ielikt kādā vienā konkrētā mūzikas žanrā vai noteikt konkrētu uzbūves formu, jo tajā mijas klasiskās mūzikas elementi ar populārās un deju mūzikas elementiem, producētai elektroniskai mūzikai satiekoties ar čellu un stīgu sekstetu.

Koncerta pirmajā daļā dzirdējam skaņdarbus no Gabriela Prokofjeva jaunākā albuma "Breaking Screens" čellam, stīgu sekstetam un elektronikai, kā arī darbus no albuma "Howl!" čellam un elektronikai. Skaņdarbos komponists atspoguļo mūsdienās aktuālus tematus/problēmājumus, piemēram par skaņdarbu "Be ready" pats komponists teica

– “Šis ir kā brīdinātājzvans tam, kas mūs var sagaidīt nākotnē, piemēram klimata krīze, u. c. aktuālas problēmas”. Katrā “Breaking Screens” albuma skaņdarbā ir pavisam citāda emocionalitāte, katrai no tām ir savs vēstījums, kas koncertā neradīja vienotas daļas un vienota stāsta sajūtu, bet, manuprāt, tā tas arī bija paredzēts – vienā vakarā gan aizceļot nākotnē un atskatīties uz pagātņi vai tagadni, piedzīvot sajūtu refleksiju, izdzīvot gan trauksmainas, gan sentimentāli mierīgas emocijas. Šos tik ļoti dažādos, kontrastainos skaņdarbus ļoti labi paspilgtināja gaismu efekti (bieži vien gan nevarēju nepiefiksēt ritmiskās nobīdes...).

Elektronika Prokofjeva darbos bieži vien ir kā tāds pasaules satricinātājs, noskaņas radītājs, savukārt stīgu instrumenti varētu atspoguļot dvēseli, kas to visu uzņem, izdzīvo, cīnās ar notikumiem, pielāgojas un pieņem.

Koncerta otrajā daļā izskanēja svīta “Cello Multitracks” (koncertzālē Cēsis to dzirdējām nu jau otro reizi, tā tika atskaņota arī I *Čello Cēsis* festivālā 2014. gadā). Šajā svītā piedalījās trīs čellisti klātienē, savukārt seši čelli tika atskaņoti ierakstā, katrs savā skaļrunī. Oriģinālā doma šim skaņdarbam ir ļaut vienam čellistam izpildīt ansambļa skaņdarbu. Šajā svītā tika parādītas plašās čella sniegtās iespējas, dažādās spēles tehnikas, kā arī plašais diapazons no zemiem, līdz salīdzinoši augstiem reģistriem.

Sākumā man elektroniskie elementi likās ļoti par daudz, taču vēlāk jau tie vairs īsti netraucēja. Kopumā koncerts bija aizraujošs un interesants, programma bija ļoti daudzveidīga, nevienā mirklī nelikās ka būtu par garu vai tamlīdzīgi, tā bija patiesa izlaušanās no ierastā/pierastā.

Fēlikss Siliņš (4. kurss)

***

Mūzika bija ļoti mūsdienīga, Gabriels Prokofjevs sarakstījis skaņdarbus par ļoti aktuālām un mūsdienīgām tēmām, piemēram, par klimata pārmaiņām un citām. Man personīgi šī mūzika nesaistīja, jo melodijas faktiski nevarēja saklausīt un tās bija ļoti minimālistiskas, bet vismaz es klausījos kaut nedzirdētu sev.

Marija Jenča (3. kurss)

***

Personīgi man īsti nepatika un nevarēju izbaudīt tādu “mūziku”, jo uzskatu, ka tā nav mūzika, bet protams tas ir gaumes jautājums. Manuprāt, nevar savienot elektroniku ar mūziku, jo brīžiem bija tā, ka liekas, ka nespēlē cilvēki, bet tehnika. Ja noliktu divus datorus vienu pret otru, viens spēlētu klasisko mūziku un otrs – basus un “bītu”, tad tas

būtu tieši tas pats. Es labāk dodu priekšroku klasiskajai mūzikai, kuru atskaņo dzīvi cilvēki, jo to varu arī izbaudīt.

Patrīcija Kozlovska (3. kurss)

***

Prokofjevs savā mūzikā vēlējas mums pastāstīt vai parādīt, kas notiek klusumā, kas slēpjas ēnās, kas notiek cilvēka prātā naktīs, lielpilsētā, kur kāds paliek viens un apkārtņi nezina. Haoss viņa mūzikā ir katrā darbā, bet, ja klausās līdzīgi un koncentrējas, var saredzēt un saprast, ko Sergeja Prokofjeva dēls vēlas pateikt, sākot no klusuma līdz pat lielākajām bailēm.

Koncerts bija grūti izprotams, citāds, bet tas tādā veidā to padarīja atšķirīgu no citiem koncertiem. Manuprāt ir ļoti svarīgi apmeklēt dažāda veida koncertus, jo tas palīdz saprast, kādu mūziku cilvēks vēlas klausīties, spēlēt vai pat radīt pats.

Māra Imša (3. kurss)

GALĀ KONCERTS UN MASKATA ČELLKONCERTA PIRMATSKAŅOJUMS (17.09.)

Sestdienas vakarā pretstatā atklāšanas koncertam, kurā sevi daudzveidīgi parādīja elektroniskā mūzika, klausītājiem bija iespēja “dzīvajā skanējumā” dzirdēt itāļu instrumentu meistara Antonio Stradivāri izgatavotā čella unikālo, izlīdzināto skanējumu un Lietuvas Nacionālā simfoniskā orķestra mūziķu sniegumu. Koncerta pirmajā daļā uzstājās ungāru čellists Ištivāns Vārdai, izpildot komponista Andrāša Mihāja 1963. gadā komponēto Čellkoncertu, kas sevī ietver iezīmes no ungāru 20.gs. mūzikas saknējuma un tautas mūzikas motīviem. Vārdai savā sniegunā lieliski apvienoja šķietami nebeidzamas tehniskās spējas, muzikalitāti un emocijas, radot klausītājiem zeltainu ilūziju par čella skanējumu un tā spēles absolūto vienkāršību.

Irbe Karlsona (4. kurss)

***

Maskata Čellkoncerts kopumā bija ļoti skaists, vienīgi labāka varēja būt Kristapa Berga spēle. Viņš spēlēja čellu, bet ne tik emociju pilnu, kā man būtu gribējies.

Karīna Kamarūte (3. kurss)

SAULES DZIESMA (18.09.)

Šī gada festivāla noslēdzošajā vakarā 18. septembrī Cēsu koncertzālē izskanēja koncerts "Saules dziesma čellam, vijolei un korim". Neskatoties uz daudzveidīgo koncertprogrammu pirms tam, šajā vakarā es izbaudīju katru mūziķu dāvāto mirkli. Koncertprogrammā uz skatuves muzikāli satikās pasaules līmeņa Latvijas Radio koris un vijolniece Paula Šūmane, izpildot britu simfonista Ralfa Vona Viljamsa vienu no plašāk zināmajiem darbiem – poēmu "Cīrulis augšupejošs", bet franču čellists Žans Gijēns Keirass uz skatuves kopā ar kori atskaņoja Sofijas Gubaiduļinas skaņdarbu "Saules dziesmas". Iejūtīgi abus sniegumus papildināja arī sitaminstrumentālisti Guntars Freibergs un Pāvels Ginters. Šis koncerts izcēlās ar savu izsmalcināto, intīmo un brīžiem arī neparasto skanējumu. Īpašu baudījumu sniedza koris – tas izskanēja spoži un pilnīgi, parādot savas individuālās spējas un cilvēka balsi kā unikālu, krāšņu instrumentu savā visaugstākajā skanējuma meistarībā, bet reizē arī samtaini un izlīdzināti savijoties un papildinot instrumentālo skanējumu. Interesanti likās arī dažādie tehniskie paņēmieni, kas tika izmantoti, piemēram, čella stīgu atskaņošana par pustoni konkrētos brīžos, spēlēšana zem steķīša līnijas, čella korpusa izmantošana, meklējot dažādus kladzienu atbalsošanās veidus. Pirmo reizi redzēju, ka ar lociņu ir iespējams ieskandināt arī čella metāla stīgturi. Tāpat īpašu noskaņu piedeva gongi, stikla ūdens glāžu spēlēšana, stabules ar baznīcas zvanu imitāciju, dobjiem svilpieniem līdzīgās skaņas, ko radīja bungu vālītes ar gumijas galviņu vienmērīgā vilkšana pa lielās bungas membrānu un citi sitaminstrumenti.

Irbe Karlsonē (4. kurss)

***

Paula Šūmane izpildīja Ralfa Vona Viljamsa darbu "Cīrulis augšupejošs". Tas tīrais tonis un dzidrā skaņa bija vārdiem neaprakstāma. Es laikam nebiju dzirdējusi iepriekš tik izkoptu un skaistu vijoles toni. Bija patiešām baudījums klausīties. Skaņdarba laikā pievienojās arī kora balsis. Tas skaņdarbu uzreiz būtiski uzlaboja un papildināja.

Emīlija Kondratjeva (3. kurss)

Man ļoti patika "Cīrulis augšupejošs", skaņdarbs bija smalks un gaišs. Īpaši izcēlās Latvijas Radio kora dziedājums, tas skanēja ļoti tīri un saskaņoti, radot mierpilnu atmosfēru.

Anna Elksnīte (3. kurss)

***

Sofijas Gubaiduļinas cikls "Saules dziesma" ir sakrālā mūzika, kas veidota 20.gs manierē. Harmoniskā ziņā tas nav nekas ārkārtīgi bagātīgs, tiek lietotas daudzas disonanses. Šis darbs man šķita maģisks, jo sevišķi pašā sākumā. Sieviešu balsīm augstos reģistros dziedam un marimbai tajā pašā reģistrā spēlējam mazu sekundu, veidojās ļoti neparasts tembrs, kuru es uzreiz atpazīt nevarēju. Arī skaņdarbam turpinoties, bija brīži, kad es nobrīnījos par komponistes izdomu neparastu tembru veidošanā un mūziķu prasmi to izpildīt tik perfektā balansā vienam ar otru. Man ļoti patika arī klausīties un vērot čellista meistarību skaņas veidošanā, viņš spēja parādīt gan čella dziedošo, gan arī modernajai mūzikai raksturīgo griezīgo pusi.

Koncertā es saskatīju tikai vienu "mīnusu". Es būtu gribējis, lai programmiņās būtu ielikts kora teksts tulkojumā uz latviešu valodu, vai ideālā gadījumā, tas tiktu rādīts koncerta laikā uz ekrāna, kā tas notiek operās. Tad es varētu vēl labāk saprast un uztvert mūzikas saturu.

Jānis Miliševskis (4. kurss)

***

Lai arī šī koncerta izpildītā mūzika man negāja dikti pie sirds, katrā detaļā varēja saskatīt ko īpašu, piemēram, burvīgais Radio kora dziedājums. Cik profesionāli, tīri un skaidri tika izdziedāta katra zilbe, skaņa, vārds, nots. Lai līdz tam nokļūtu ir jāieliek smags, nopietns darbs, jo bez darba nekur. Franču čellists ir cilvēks ar apbrīnojamu talantu čella spēlē, īpaši lielu uzmanību pievērsu viņa muzikalitātei, kā katra skaņa, melodiskā līnija tika vesta un izklausīta plašajā koncertzāles telpā.

Megija Līva Ozola (4. kurss)

***

Atmosfēra bija ļoti brīva un nesaspringta, emocijas bija galvenais iedvesmas avots, ko saņēmu no koncerta. Ļoti izteikti varēja vērot, kā solisti komunicē ar diriģentu, visas iespēles bija precīzas. Šis koncerts bija īpašs ar to, ka varēja just mūziķu profesionalitāti savā jomā, jo visi izcili kontrolēja situāciju un atmosfēru uz skatuves.

Alise Dreimane (3. kurss)